

ДИРЕКТИВА 2004/107/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 15 декември 2004 година

относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 175, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

след консултации с Комитета на регионите,

в съответствие с процедурата, определена в член 251 от Договора²,

като имат предвид, че:

(1) Въз основа на принципите, изложени в член 175, параграф 3 от Договора, Шестата програма на Общността за действие в областта на околната среда, приета с Решение № 1600/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³, определя като необходимо намаляването на замърсяването до нива, които ограничават до минимум вредните въздействия върху здравето на хората, като се обръща специално внимание на уязвимите групи от населението, а и на околната среда като цяло, подобряването на мониторинга и оценката на качеството на въздуха, включително отлаганията на замърсители, и предоставянето на информация на обществото.

(2) Член 4, параграф 1 от Директива 96/62/ЕО от 27 на Съвета септември 1996 г. относно оценката и управлението на качеството на околния въздух⁴ изисква от Комисията да представя предложения за регламентиране на замърсителите, включени в приложение I към настоящата директива, като се вземат под внимание разпоредбите, постановени в параграфи 3 и 4 на споменатия член.

(3) Научните доказателства сочат, че арсенът, кадмий, никелът и някои полициклични ароматни въглеводороди са генотоксични вещества с канцерогенно въздействие върху човека, както и че не може да се определи праг, под който тези вещества да не представляват риск за здравето на хората. Въздействието върху здравето на хората и върху околната среда се проявява посредством концентрациите на тези вещества в атмосферния въздух и чрез отлаганията на тези вещества. От гледна точка на съотношението разходи/ефективност, в определени райони не могат да бъдат постигнати

¹ ОВ С 110, 30.4.2004 г., стр. 16.

² Становище на Европейския парламент от 20 април 2004 г. (все още непубликувано в Официален вестник), Решение на Съвета от 15 ноември 2004 г.

³ ОВ L 242, 10.9.2002 г., стр. 1.

⁴ ОВ L 296, 21.11.1996 г., стр. 55. Директива, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1).

концентрации на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, които да не представляват съществен риск за здравето на хората.

(4) С цел да се минимизират вредните въздействия от пренасяните по въздуха арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди върху здравето на хората, като се обръща специално внимание на чувствителните групи от населението, както и на околната среда като цяло, трябва да се установят целеви стойности, които следва да се постигнат доколкото е възможно. Бензо(а)пиренът трябва да се използва като маркер за карценогенния риск от съдържанието на полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.

(5) Целевите стойности няма да изискват въвеждането на мерки, които са свързани с прекомерни разходи. По отношение на промишлените инсталации не се предвижда въвеждането на други допълнителни мерки освен тези, свързани с прилагането на най-добрите съществуващи техники („ВАТ”), както се изисква от Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 г. относно комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването⁵, и по-специално тези стойности няма да доведат до затваряне на инсталациите. Въпреки това, целевите стойности следва да изискват от държавите-членки да вземат всички икономични мерки по отношение на намаляване на концентрациите на споменатите вещества в съответните сектори.

(6) По-конкретно, целевите стойности, посочени в настоящата директива, не трябва да се считат за стандарти за качество на околната среда, определени в член 2, параграф 7 от Директива 96/61/ЕО и които, съгласно член 10 от споменатата директива, изискват по-строги условия от тези, които могат да се постигнат чрез използването на „ВАТ”.

(7) В съответствие с член 176 от Договора държавите-членки могат да продължат да прилагат, или могат да въведат по-строги предпазни мерки по отношение на арсена, кадмия, никела и полицикличните ароматни въглеводороди, при условие, че тези мерки са съвместими с Договора и Комисията е информирана за тях.

(8) Когато концентрациите превишават определени оценъчни прагове, мониторинга на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен следва да е задължителен. Използването на допълнителни средства за оценка може да намали необходимия брой пунктове за вземане на проби за постоянни измервания. Предвижда се и последващ мониторинг на фоновите концентрации и отлагания на вещества в атмосферния въздух.

(9) Живакът е особено опасно вещество за здравето на хората и за околната среда. Той присъства навсякъде в околната среда, като под формата на метилживак има способността да се натрупва в организмите, и по-специално в организмите, разположени по-високо в хранителната верига. Изпусканият в атмосферата живак може да бъде транспортиран на далечни разстояния.

(10) Комисията възнамерява през 2005 г. да излезе с ясна и последователна стратегия, която да включва мерки за опазване на здравето на хората и околната среда от изпускането на живак, на основата на подхода за жизнения цикъл, като се вземат под внимание неговото производство, употреба, третиране на отпадъците и емисии в атмосферата. В тази връзка, Комисията следва да разгледа и обмисли всички подходящи

⁵ ОВ L 257, 10.10.1996 г., стр. 26. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

мерки с оглед на ограничаването на количеството на живака в земните и водните екосистеми, и във връзка с това поглъщането на живак чрез храната, както и за избягване на употребата на живака при определени продукти.

(11) Въздействията на арсена, кадмия, живака, никела и полицикличните ароматни въглеводороди върху здравето на хората, в т.ч. чрез хранителната верига, и върху околната среда като цяло, се проявяват посредством концентрациите на тези вещества в атмосферния въздух и чрез отлаганията от тях. Трябва да се вземе под внимание и натрупването на тези вещества в почвите и опазването на подпочвените води. С цел да се улесни преразглеждането на настоящата директива през 2010 г., Комисията и държавите-членки следва да обмислят възможността за насърчаване на изследванията за въздействието на арсена, кадмия, живака, никела и полицикличните ароматни въглеводороди върху здравето на хората и околната среда, по-конкретно чрез отлаганията от тях.

(12) Стандартизираните прецизни методи за измерване и общите критерии за разполагането на измервателните станции са важни елементи при оценяването на качеството на атмосферния въздух, за да може получената информация да е сравнима на територията на цялата Общност. Като важен въпрос в това отношение се признава осигуряването на референтни (сравнителни) методи за измерване. Комисията вече е възложила мандат за разработването на стандарти съобразени с изискванията на Европейския комитет по стандартизация (CEN) за измерване на тези съставки в атмосферния въздух, когато са определени целеви стойности (за арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен), а също и за отлаганията на тежки метали с оглед на разработването на стандарти и тяхното приемане на по-ранен етап. При липса на стандартизирани методи CEN, следва да се допуска използването на референтни методи за измерване, посочени в международни или национални стандарти.

(13) Необходимо е да се изпраща информация до Комисията за концентрациите и отлаганията на регламентираните замърсители, която да служи като основа за изготвянето на редовните доклади.

(14) Обществото трябва да може лесно да получава актуална информация за концентрациите и отлаганията на регламентираните замърсители в атмосферния въздух.

(15) Държавите-членки трябва да определят санкции, които да се прилагат при нарушения на разпоредбите на настоящата директива и да осигурят тяхното прилагане. Тези санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

(16) Мерките, необходими за изпълнението на настоящата директива, трябва да бъдат приети в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно установяване на процедурите за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията⁶.

(17) Измененията и допълненията, които са необходими за привеждането на настоящата директива към постиженията на научно-техническия прогрес, трябва да са свързани единствено с критерии и методи за оценка на концентрациите и отлаганията на регламентираните замърсители или с подробни разпоредби за изпращането на

⁶ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

информация до Комисията. Те не трябва да оказват пряко или косвено въздействие по отношение на промяната на целевите стойности,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Цели

Настоящата директива има за цел да:

- а) установи целева стойност за концентрациите на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух, за да се избегнат, предотвратят или намалят вредните въздействия на арсена, кадмия, никела и полицикличните ароматни въглеводороди върху здравето на хората и върху околната среда като цяло;
- б) осигури, по отношение на арсена, кадмия, никела и полицикличните ароматни въглеводороди, поддържането на качеството на атмосферния въздух в районите с добри показатели, и подобряването му в останалите случаи;
- в) определи общи методи и критерии за оценката на концентрациите на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, както и за отлаганията на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди;
- г) осигури предоставянето на съответно необходимата информация за концентрациите на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, както и за отлаганията на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди, а също така да осигури достъп на обществеността до нея.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат определенията, дадени в член 2 на Директива 96/62/ЕО, с изключение на определението за „целева стойност”.

- а) „целева стойност” е ниво на концентрация в атмосферния въздух, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на хората и околната среда като цяло, което ако е възможно следва да бъде постигнато в рамките на определен срок;
- б) „общо съдържание или маса на отлаганията” е общата маса на замърсителите, която се пренася от атмосферата към повърхностните слоеве (т.е. почвата, растителността, водата, сградите и т.н.) в определен район за определено време;
- в) „горен оценъчен праг” е ниво, определено в приложение II по-долу, по отношение на което, за да се оцени качеството на атмосферния въздух може да се използва съчетание от измервания и методи за моделиране, съгласно член 6, параграф 3 от

Директива 96/62/ЕО;

- г) „долен оценъчен праг” е ниво, определено в приложение II по-долу, по отношение на което е възможно да се оцени качеството на атмосферния въздух единствено чрез използването на методи за моделиране или методи за обективна оценка, съгласно член 6, параграф 4 от Директива 96/62/ЕО;
- д) „постоянни измервания” са измервания, които се правят в определени обекти непрекъснато или чрез вземане на проби на случайни интервали, съгласно член 6, параграф 5 от Директива 96/62/ЕО;
- е) „арсен”, „кадмий”, „никел” и „бензо(а)пирен” е общото съдържание на тези елементи и съединения във фракцията PM_{10} ;
- ж) „ PM_{10} ” са всички фини прахови частици, които са в състояние да преминат през размерно-селективен сепаратор, определен в стандарт EN 12341, с критичен размер $10\ \mu m$ (аеродинамичен диаметър), при 50 % -на ефективност на задържане;
- з) „полициклични ароматни въглеводороди” са онези органични съединения, съставени от не по-малко от две кондензирани ароматни ядра, образувани изцяло от въглерод и водород;
- и) „общо съдържание на живак в газообразно състояние” са изпарения на елемента живак (Hg^0) и химически активен живак в газообразно състояние, т.е. разтворими във вода разновидности на живака с достатъчно високо налягане на парите, така че да могат да съществуват в газообразно състояние.

Член 3

Целеви стойности

1. Държавите-членки вземат всички необходими мерки, които не са свързани с неоправдано високи разходи, за да осигурят, че считано от 31 декември 2012 г., концентрациите в атмосферния въздух на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен, който се използва като маркер за карценогенния риск от полициклични ароматни въглеводороди, оценени съгласно член 4, не превишават целевите стойности, определени в приложение I.
2. Държавите-членки изготвят списък на зоните и агломерациите, в които нивата на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен са под съответните целеви стойности. Държавите-членки трябва да поддържат нивата на посочените замърсители в тези зони и агломерации под съответните установени целеви стойности, като трябва да полагат всички усилия, за да поддържат най-добри показатели за качеството на атмосферния въздух, което е в съответствие с устойчивото развитие.
3. Държавите-членки изготвят списък на зоните и агломерациите, в които са превишени целевите стойности, определени в приложение I.

По отношение на тези зони и агломерации, държавите-членки определят районите на превишаване и източниците, които водят до това превишаване. Във въпросните зони

държавите-членки демонстрират прилагането на всички необходими мерки, които не са свързани с неоправдано високи разходи, като тези мерки са насочени по-конкретно към преобладаващите източници на емисии с цел достигане на целевите стойности. Когато се касае за промишлени инсталации, които се включват в приложното поле на Директива 96/61/ЕО, това означава прилагането на „ВАТ”, както са определени в член 2, параграф 11 от споменатата директива.

Член 4

Оценка на концентрациите в атмосферния въздух и норми за отлагания

1. По отношение на съдържанието на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен се прави оценка на качеството на въздуха на цялата територия на държавите-членки.

2. В съответствие с критериите, посочени в параграф 7, е задължително измерването в следните зони:

а) зони и агломерации, в които нивата са съответно между горния и долния оценъчен праг, и

б) зони и агломерации, в които нивата превишават горния оценъчен праг.

Предвидените измервания могат да се допълнят от методи за моделиране с цел осигуряване на необходимото ниво от информация за качеството на атмосферния въздух.

3. За оценка на качеството на атмосферния въздух в зони и агломерации, където в течение на представителен период от време нивата на замърсяване са между горния и долния оценъчен праг, които следва да се определят съгласно приложение II, раздел II, може да се използва комбинация от измервания, включително индикативни измервания, упоменати в приложение IV, раздел I, и методи за моделиране.

4. В зони и агломерации, където нивата на замърсяване са под долния оценъчен праг, който следва да се определи съгласно приложение II, раздел II, е възможно да се използват единствено методи за моделиране или за оценка на целите, за да се оценят тези нива.

5. Когато трябва да бъдат измерени нивата на замърсителите, измерванията се извършват в определени обекти, непрекъснато или чрез вземане на проби на случайни интервали. Броят на измерванията трябва да е достатъчен, за да позволява определяне на нивата на замърсяване.

6. Максималните и минималните оценъчни прагове за нивата на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух са тези, определени в раздел I на приложение II. За целите на този член класификацията на всяка зона или агломерация се преразглежда не по-малко от един път на всеки пет години в съответствие с процедурата, определена в раздел II на приложение II. В случаи на настъпили значителни изменения на дейностите във връзка с концентрациите на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух, класификацията се преразглежда по-рано от предвидения срок.

7. Критериите за определяне на местоположението на пробоотборните точки при

измерването на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух, с оглед на оценяване съответствието с целевите стойности, са изброени в раздел I и II на приложение III. Минималният брой пунктове за вземане на проби при постоянни измервания на концентрации от всеки замърсител е определен в раздел IV на приложение III, като в случаите когато извършваното постоянно измерване е единствен източник на данни за концентрациите в нея, те се инсталират във всяка зона или агломерация, в която е необходимо измерване.

8. За да се оцени съдържанието на бензо(а)пирена в атмосферния въздух, всяка държава-членка наблюдава други съответни полициклични ароматни въглеводороди в ограничен брой обекти за измерване. Тези съединения трябва да включват най-малко следните: бензо(а)антрацен, бензо(b)флуорантен, бензо(j)флуорантен, бензо(k)флуорантен, индено(1,2,3-cd)пирен, и дибензо(a,h)антрацен. Пунктовете за мониторинг на тези полициклични ароматни въглеводороди трябва да се разполагат заедно с пунктовете за вземане на проби по отношение на бензо(а)пирен и се избират по такъв начин, че да могат да се определят географските изменения и дългосрочните тенденции. Прилагат се раздели I, II и III от приложение III.

9. Независимо от нивата на концентрации в атмосферния въздух на арсен, кадмий, никел, общо съдържание на живак в газообразно състояние, бензо(а)пирен и останалите полициклични ароматни въглеводороди, упоменати в параграф 8 и общото съдържание на отлаганията на арсен, кадмий, живак, никел, бензо(а)пирен и останалите полициклични ароматни въглеводороди, упоменати в параграф 8, при индикативните измервания се инсталира по един пункт за вземане на проби на всеки 100 000 km². Всяка държава-членка изгражда не по-малко от една измервателна станция; въпреки това, по споразумение и в съответствие с указанията, които трябва да се изготвят съгласно процедурата, определена в член 6, държавите-членки могат да изградят една или няколко общи измервателни станции, които да обхващат съседни зони в граничещи държави-членки, за да се постигне необходимото пространствено покриване. Освен това се препоръчва и измерването на прахови частици и на живак в газообразно състояние, двувалентен. При необходимост, наблюдението се съгласува със стратегията за мониторинг и Европейската програма за продължителен мониторинг и оценка на замърсителите в атмосферния въздух („ЕМЕР”). Пунктовете за вземане на проби по отношение на тези замърсители се избират по такъв начин, че да могат да се определят географските изменения и дългосрочните тенденции. Прилагат се раздели I, II и III от приложение III.

10. Когато ще се оценяват регионални модели на въздействието върху екосистеми, може да се обмисли възможността за използване на биоиндикатори.

11. За зоните и агломерациите, в които данните от станциите за постоянни измервания се допълват с информация от други източници, като например инвентаризация на емисиите, методи за индикативно измерване и методи за моделиране на качеството на атмосферния въздух, броят на станциите за постоянни измервания, които следва да бъдат изградени, както и пространственото покриване от други методики трябва да е достатъчен за определяне на концентрациите на замърсители на въздуха, съгласно раздел I на приложение III и раздел I на приложение IV.

12. Целите по отношение на данните за качеството на въздуха са определени в раздел I на приложение IV. Когато за оценката се използват модели за качеството на

атмосферния въздух, се прилага раздел II на приложение IV.

13. Референтните методи за вземане на проби и за анализ на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух са тези, посочени в раздел I, II и III на приложение V. Раздел IV на приложение V определя референтни методи за измерване на общите отлагания на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди, а раздел V на приложение V се отнася за референтни методи за моделиране на качеството на атмосферния въздух, когато има разработени такива методи.

14. Държавите-членки информират Комисията за използваните от тях методи за предварителна оценка на качеството на атмосферния въздух съгласно член 11, параграф 1, буква г) от Директива 96/62/ЕО до датата, упомената в член 10 от настоящата директива.

15. Всички изменения и допълнения, които е необходимо да се направят с цел привеждане в съответствие на разпоредбите на настоящата директива с научно-техническия прогрес, се приемат съгласно процедурата, посочена в член 6, но тези изменения и допълнения могат да не доведат до преки или косвени изменения на целевите стойности.

Член 5

Предаване на информация и докладване

1. По отношение на зоните и агломерациите, в които са превишени някои от целевите стойности, определени в приложение I, държавите-членки изпращат на Комисията следната информация:

- а) списъци на съответните зони и агломерации;
- б) районите на превишаване;
- в) стойностите на концентрациите, които са оценени;
- г) причините за превишаването, и по-специално източниците, които водят до това превишаване;
- д) населението, което е изложено на това превишаване.

Държавите-членки също така представят доклади за всички данни, които са оценени съгласно член 4, освен ако вече не са били представени доклади за тях съгласно Решение 97/101/ЕО на Съвета от 27 януари 1997 г. относно въвеждане на взаимен обмен на информация и данни от мрежи и от отделни станции, измерващи замърсяването на обкръжаващия въздух в рамките на държавите-членки⁷.

Информацията трябва да се предава за всяка календарна година, но не по-късно от 30

⁷ ОВ L 35, 5.2.1997 г., стр. 14. Решение, изменено с Решение 2001/752/ЕО на Комисията (ОВ L 282, 26.10.2001 г., стр. 69).

септември на следващата година, като за пръв път информацията трябва да се подаде за календарната година следваща 15 февруари 2007 г.

2. В допълнение към изискванията, определени в параграф 1, държавите-членки трябва да докладват също за всички взети мерки съгласно член 3.

3. Комисията осигурява, че цялата информация, представена съгласно параграф 1, се предоставя веднага на обществеността посредством съответни средства, като например интернет, печатните издания и други лесно достъпни средства за масово осведомяване.

4. Комисията приема, съгласно процедурата, определена в член 6, подробни разпоредби за изпращането на информацията, която следва да се предостави по параграф 1 от този член.

Член 6

Комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден по силата на член 12, параграф 2 от Директива 96/62/ЕО.

2. Когато се прави позоваване на настоящия член, се прилагат членове 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от същото решение.

Периодът, указан в член 5, параграф 6 на Решение 1999/468/ЕО се определя на три месеца.

3. Комитетът приема правилник за дейността си.

Член 7

Информиране на обществеността

1. Държавите-членки осигуряват, че е достъпна ясна и разбираема информация, която се предоставя редовно на обществеността, както и на съответни организации, като например екологични организации, организации на потребителите, организации, представляващи интересите на чувствителни групи от населението и други свързани органи в областта на здравеопазването, относно концентрациите на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди, упоменати в член 4, параграф 8, а също и за нивата на отлагания на арсен, кадмий, живак, никел и бензо(а)пирен и останалите полициклични ароматни въглеводороди, упоменати в член 4, параграф 8.

2. В тази информация следва да посочват също така и годишните стойности на превишавания на целевите стойности за арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен, посочени в приложение I. В информацията трябва да се дадат причините за превишаването и района, за който то се отнася. Тя представя и кратка оценка по отношение на целевата стойност и необходима информация относно въздействията върху здравето и влиянието върху околната среда.

Информация за всички мерки, които са взети съгласно член 3 се представя на организациите, упоменати в параграф 1 от настоящия член.

3. Информацията се предоставя например чрез интернет, периодичния печат и други лесно достъпни средства за масово осведомяване.

Член 8

Докладване и преглед

1. Не по-късно от 31 декември 2010 г. Комисията подава до Европейския парламент и до Съвета доклад на базата на:

- а) придобития при прилагането на директивата опит;
- б) по-конкретно, резултатите от най-последните научни изследвания относно въздействията върху здравето на хората, като обръща по-специално внимание на чувствителните групи от населението, и на околната среда като цяло, резултатите за експозицията на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди, и
- в) техническите разработки, включително постигнатия напредък при методите за измерване и другите методи за оценка на концентрациите на тези замърсители в атмосферния въздух, както и техните отлагания.

2. Докладът, упоменат в параграф 1 трябва да обръща внимание на:

- а) качеството на атмосферния въздух в настоящия момент, тенденциите и перспективите до 2015 г. и след това;
- б) обхватът на действие за по-нататъшно намаляване на емисиите на замърсители от всички съответни източници, и евентуалната полза от въвеждането на пределни стойности с цел ограничаване на риска за здравето на хората, за замърсителите, включени в приложение I, като се взема предвид техническата приложимост и ефективността на разходите, а и всяка важна допълнителна мярка за опазване на здравето и околната среда, която това ще осигури;
- в) връзките между замърсителите и възможностите за комбинирани стратегии за подобряване на качеството на въздуха над Общността и целите, свързани с постигането на това качество;
- г) съществуващи и бъдещи изисквания за информиране на обществеността и за обмяна на информация между държавите-членки и Комисията;
- д) придобития опит при прилагането на директивата в държавите-членки, и по-специално условията при които е извършено измерване, както е определено в приложение III;
- е) второстепенни икономически ползи за околната среда и здравето при ограничаване на емисиите на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични

ароматни въглеводороди до степен, която позволява да бъдат оценени;

- ж) необходимата фракция с определен размер на частиците, използвана за вземане на проби от гледна точка на общите изисквания за измерване на общото количество твърди примеси в атмосферата;
- з) доколко е подходящо да се използва бензо(а)пиренът като маркер за общото канцерогенно действие на полицикличните ароматни въглеводороди, като се взема предвид преобладаващите газообразни форми на полицикличните ароматни въглеводороди, например флуорантен.

В светлината на най-новото развитие на науката и техниката Комисията трябва да изследва и въздействието на арсена, кадмия и никела върху здравето на хората, с цел намаляване на тяхната генотоксична канцерогенност. Като се вземат под внимание мерките, приети съгласно стратегията по отношение на живака, Комисията разглежда въпроса дали би имало полза от предприемането на по-нататъшни действия във връзка с живака, като отчита техническата приложимост и ефективността на разходите, а и всяка важна допълнителна мярка за опазване на здравето и околната среда, която това ще осигури.

3. С цел да се постигнат нива на концентрациите в атмосферния въздух, които ще ограничат още вредните въздействия върху здравето на хората и ще доведат до висока степен на опазване на околната среда като цяло, като се отчита техническата приложимост и ефективността на разходите от по-нататъшни действия, докладът, упоменат в параграф 1 може да се придружава, ако е необходимо, от предложения за изменения и допълнения на настоящата директива, като се обръща по-специално внимание на постигнатите резултати съгласно параграф 2. В допълнение, Комисията трябва да разгледа въпроса, свързан с регламентиране на отлаганията на арсен, кадмий, живак, никел и определени полициклични ароматни въглеводороди.

Член 9

Санкции

Държавите-членки определят санкциите, които се прилагат за нарушения на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива и предприемат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното прилагане. Предвидените санкции трябва да са ефективни, пропорционални и възпиращи.

Член 10

Въвеждане

1. Държавите-членки следва да предвидят влизане в сила на необходимите закони, подзаконови и административни разпоредби, за да приведат законодателството си в съответствие с настоящата директива не по-късно от 15 февруари 2007 година. Те незабавно уведомяват Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или те следва да бъдат съпътствани от такова позоваване при

официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки предоставят на Комисията текста с разпоредбите на националната правна уредба, която приемат в областта на действие на настоящата Директива.

Член 11

Влизане в сила

Настоящата Директива влиза в сила на двадесетия ден от публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 12

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Страсбург на 15 декември 2004 година.

За Европейския парламент:
Председател
J. P. BORRELL FONTELLES

За Съвета:
Председател
A. NIKOLAI

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Целеви стойности за арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен

Замърсител	Целева стойност ⁽¹⁾
арсен	6 ng/m ³
кадмий	5 ng/ m ³
никел	20 ng/ m ³
бензо(а)пирен	1 ng/ m ³

⁽¹⁾ Осреднена стойност изчислена за една календарна година от общото съдържание във фракцията PM₁₀.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Определяне на изисквания за оценка на концентрациите на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух в рамките на дадена зона или агломерация

I. Горни и долни оценъчни прагове

Прилагат се следните горни и долни оценъчни прагове:

	Арсен	Кадмий	Никел	Бензо(а)пирен
Горен оценъчен праг в процентно изражение от целевата стойност	60 % (3,6 ng/m ³)	60 % (3 ng/m ³)	70 % (14 ng/m ³)	60 % (0,6 ng/m ³)
Долен оценъчен праг в процентно изражение от целевата стойност	40 % (2,4 ng/m ³)	40 % (2 ng/m ³)	50 % (10 ng/m ³)	40 % (0,4 ng/m ³)

II. Определяне случаите на превишаване на максималните и минималните оценъчни прагове

При условие, че са налице достатъчно данни за целта, превишаването на максималните и минималните оценъчни прагове се определя въз основа на концентрациите на замърсителите през предходните пет календарни години. В този случай ще се смята, че е налице превишаване на даден оценъчен праг, ако съответните стойности са били превишени през не по-малко от три от общо петте календарни години.

В случаите, когато са налице данни за по-малко от пет календарни години, държавите-членки могат да определят превишаванията на максималните и минималните оценъчни прагове чрез комбиниране на краткосрочни кампании за измервания по време на определен период на годината, провеждани в места, за които са характерни най-високи нива на замърсяване, и получените резултати на основата на данните за извършената инвентаризация на емисиите и методите за моделиране.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Разположение и минимален брой на пунктовете за вземане на проби за измерване на концентрациите в атмосферния въздух и нормите за отлагания

I. Разполагане на пунктовете за вземане на проби в макромасщаб

Разполагането на пунктовете за вземане на проби се избира по такъв начин, че те да:

- осигуряват данни за районите в рамките на дадени зони или агломерации, в които населението може да бъде изложено пряко или косвено на най-високите нива на замърсяване (концентрации) осреднени за една календарна година.
- осигуряват данни за нивата в други райони в рамките на дадени зони или агломерации, които са представителни за експозицията на населението в тях.
- осигуряват данни за нивата на отлаганията, представляващи косвената експозиция на населението по цялата хранителна верига.

По принцип, пунктовете за вземане на проби се разполагат така, че да се избягва извършването на измервания в много ограничени пространства в непосредствена близост до тях. Като правило, даден пункт за вземане на проби следва да е представителна за качеството на атмосферния въздух върху заобикаляща площ, която е не по-малка от 200 m за транспортно-ориентираните пунктове и не по-малка от 250 m × 250 m за градските фонові пунктове.

В случаите, когато е необходимо да се оценят фоновите нива, точката за вземане на проби не трябва да се повлиява от дадени агломерации или промишлени обекти, които са в непосредствена близост до нея, т.е. обекти, разположени на разстояние по-малко от няколко километра.

В случаите, когато следва да се оценяват въздействията от промишлени източници, се монтира не по-малко от един пункт за вземане на проби по посока на течението на вятъра спрямо източника в най-близкия населен район. Когато не са известни фоновите концентрации, се разполага допълнителен пункт за вземане на проби по посока на основното течение на вятъра. По-конкретно, когато се прилага член 3, параграф 3, пунктовете за вземане на проби се разполагат по начин, който да позволява наблюдение и контрол на най-добрите съществуващи техники („BAT”).

В случаите, когато това е възможно, пунктовете за вземане на проби следва да са представителни за сходни места, които не са в непосредствена близост до тях. Когато това е целесъобразно, точките следва да се разполагат съвместно с пунктове за вземане на проби по отношение на фракцията PM₁₀.

II. Разполагане на пунктовете за вземане на проби в микромасщаб

Доколкото това е практически възможно, следва да се спазват следните ръководни принципи:

- потокът около входното отворстие на пробовземната сонда не е ограничен, като не трябва да има никакви прегради, възпрепятстващи движението на въздуха в близост до устройството за вземане на проби (по принцип, за пунктовете за вземане на проби, които са представителни за качеството на атмосферния въздух по линията на разположението на сградите, входното отворстие се разполага на разстояние няколко метра от сградите, балконите, дърветата или другите налични прегради и на не по-малко от 0,5 m от най-близката сграда);
- като правило, входното отворстие на пробовземна сонда се разполага на височина между 1,5 m (зоната на дишане) и 4 m над земната повърхност. При определени обстоятелства се допуска разполагане на входното отворстие по-високо (до 8 m) над земната повърхност. Разполагане на входното отворстие на пробовземна сонда на по-голяма височина е целесъобразно ако съответния пункт е представителен за по-голяма площ;
- входното отворстие на пробовземната сонда не трябва да се разполага в непосредствена близост до източници на емисии, за да се избегне директното попадане на замърсители в него преди дисперсията им в атмосферния въздух;
- изходното отворстие на устройството за вземане на проби се разполага така, че да се избегне повторното преминаване на изходящия въздух през входното отворстие;
- пунктовете за вземане на проби в транспортно-ориентираните пунктове за мониторинг се разполагат на не по-малко от 25 m от края на основните кръстовища и на не по-малко от 4 m от центъра на най-близкото платно за движение; входните отворстия се разполагат така, че да са представителни за качеството на атмосферния въздух в близост до линията на разположение на сградите;
- по отношение на измерванията на отлагания в градските фонове площи, се прилагат указанията и критериите на Европейската система за мониторинг и оценка на замърсителите в атмосферния въздух („ЕМЕР“), доколкото това е практически възможно и в случаите, когато не са включени съответни разпоредби в приложенията.

Може да се отчита влиянието и на следните фактори:

- наслагващи се (интерфериращи) източници;
- сигурност;
- достъп;
- наличие на електрозахранване и телефонни комуникации;
- видимост на площадката спрямо нейното обкръжение;
- безопасност за населението и обслужващия персонал;
- желателно съвместно разполагане на пунктовете за вземане на проби за определяне нивата на различни замърсители;

- изисквания, свързани с териториалното планиране.

III. Документиране и преглед на избора на пункта

Процедурите по избор на пунктовете се документират напълно на етапа на тяхното класифициране посредством фотографии на околностите (с компасна стрелка) и подробна карта. Разположението на пунктовете се преразглежда през равни интервали, като документирането се повтаря с оглед осигуряване валидността на критериите за оценка през изтеклия период.

IV. Критерии за определяне броя на пунктовете за вземане на проби за постоянно измерване на концентрациите на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух

Минимален брой пунктове за вземане на проби при постоянни измервания за оценка на съответствието на нивата на замърсителите в атмосферния въздух с нормите за опазване на човешкото здраве в зоните и агломерациите, в които постоянните измервания са единствения източник на информация.

а) Дифузни източници

Население на агломерацията или зоната (брой в хиляди)	Ако максималните нива на концентрациите превишават горния оценъчен праг ⁽¹⁾		Ако максималните нива на концентрациите са между горния и долния оценъчен праг	
	арсен, кадмий, никел	бензо(а)пирен	арсен, кадмий, никел	бензо(а)пирен
0 – 749	1	1	1	1
750 – 1999	2	2	1	1
2000 – 3749	2	3	1	1
3750 – 4749	3	4	2	2
4750 – 5999	4	5	2	2
≥ 6000	5	5	2	2

⁽¹⁾ Да се включи най-малко един градски фонов пункт, а по отношение на бензо(а)пирен и един транспортно-ориентиран пункт за вземане на проби, при условие че това няма да увеличи броя на пунктовете за вземане на проби.

б) Точкови източници

За оценка нивата на замърсяване на атмосферния въздух в близост до точкови източници броят на пунктовете за вземане на проби за постоянно измерване следва да се определя, като се отчитат плътността на емисиите, вероятните модели на разпределението на замърсителите в атмосферния въздух и потенциалната експозиция на населението.

Пунктовете за вземане на проби следва да се разполагат по такъв начин, че да е възможно да се наблюдава прилагането на най-добрите съществуващи техники („BAT”), определени в член 2, параграф 11 от Директива 96/61/ЕО.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

Цели по отношение на качеството на данните и изисквания към моделите за оценка на качеството на атмосферния въздух

1. Цели по отношение на качеството на данните

Целите по отношение на качеството на данните, изброени както следва, служат като ръководство за осигуряване на качеството на атмосферния въздух.

	Бензо(а)пирен	Арсен, кадмий, никел	Полициклични и ароматни въглеводороди, различни от бензо(а)пирен , общо съдържание на живак в газообразно състояние	Общо отлагания
- Неопределеност				
Постоянни и индикативни измервания	50 %	40 %	50 %	70 %
Моделиране	60 %	60 %	60 %	60 %
- Минимум регистрирани данни	90 %	90 %	90 %	90 %
- Минимален времеви обхват:				
Постоянни измервания	33 %	50 %		
Индикативни измервания (*)	14 %	14 %	14 %	33 %
⁽¹⁾ Индикативни измервания са измерванията, които се извършват на по-редки интервали от време, но изпълняват останалите цели по отношение на качеството на атмосферния въздух.				

Неопределеността (изразена при 95 % ниво на доверителна вероятност) на използваните методи за оценка на концентрациите в атмосферния въздух ще бъде изчислена в съответствие с принципите на разработеното от CEN Ръководство за изразяване на неопределеността при измерванията (ENV 13005-1999), на методологията на стандарта ISO 5725:1994, или на указанията, дадени в доклада на CEN „Качеството на въздуха – подход за изчисляване на неопределеността при референтните методи за измерване на атмосферния въздух” (CR 14377:2002E). Процентите на неопределеност в таблицата са представени за единични измервания, осреднени за обичайния период за вземане на проби, при 95 % доверителен интервал. Неопределеността на измерванията трябва да бъде интерпретирана като приложима в района със съответната целева стойност. Постоянните и индикативните измервания трябва да бъдат равномерно разпределени през годината, за да се избегне изопачаване на резултатите.

Изискванията за минимум регистрирани данни и времеви обхват не включват загубите на данни поради редовно калибриране или обичайна поддръжка на средствата за измерване. За измерването на нивата на бензо(а)пирен и останалите полициклични ароматни въглеводороди се изисква вземане на проби в продължение на 24 часа. При голямо внимание, единични проби, които са взети през период не по-дълъг от един месец могат да се комбинират и анализират като съставна проба, при условие че метода

осигурява стабилността на пробите през този период. Разпадането на трите конгенери бензо(б)флуорантен, бензо(ј)флуорантен и бензо(к)флуорантен вероятно е трудно за осъществяване по аналитичен път. В тези случаи те могат да бъдат отчетени сумарно. Препоръчително е вземането на проби в продължение на 24 часа и по отношение измерването на концентрациите на арсен, кадмий и никел. Вземането на проби трябва да бъде равномерно разпределено през дните от седмицата и през годината. За измерването на отлагания се препоръчва вземането на проби всеки месец или всяка седмица.

Държавите-членки могат да използват само мокри проби вместо проби от масата на отлаганията, ако могат да докажат, че разликата между резултатите от тези два вида проби е в границите на 10 %. Като правило нормите на отлаганията се дават в $\mu\text{g}/\text{m}^2$ на ден.

Държавите-членки могат да прилагат минимален времеви обхват, който да е по-малък от посочения в таблицата, но не по-малък от 14 % при постоянните измервания и 6 % при индикативните измервания, при условие, че могат да докажат, че е изпълнено изискването за 95 % разширена неопределеност за средногодишната стойност, изчислена на базата на целите за качеството на данните, включени в таблицата, съгласно стандарта ISO 11222:2002 – „Определяне на неопределеността на времевия обхват на измерванията за качество на въздуха”.

II. Изисквания към моделите за качество на въздуха

В случаите, когато за оценката се използва модел за качеството на въздуха, се изготвят препратки към описания на съответния модел и данни за неопределеността. Неопределеността при моделиране се определя като максималното отклонение на измерените и изчислените нива на концентрация през цялата година, без да се взима предвид времето на настъпване на събитията.

III. Изисквания към методите за обективна оценка

Когато се използват методи за обективна оценка, неопределеността на измерванията не трябва да превишава 100 %.

IV. Стандартизиране

По отношение на веществата, които следва да бъдат анализирани във фракцията PM_{10} , обемът на вземаните проби е свързан с условията на околната среда.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Референтни методи за оценка на концентрациите в атмосферния въздух и норми за отлагания

I. Референтен метод за вземане на проби и анализ на арсен, кадмий и никел в атмосферния въздух

Референтният метод за измерване на концентрациите на арсен, кадмий и никел в атмосферния въздух понастоящем се стандартизира от CEN, като този метод трябва да се основава на ръчно вземане на проби от фракцията PM₁₀, което е еквивалентно на стандарта EN 12341, последвано от раздробяване на пробите и анализ чрез атомно-абсорбционна спектрометрия или масспектрометрия с индуктивно-свързана плазма. При липса на стандартизиран метод на CEN се допуска държавите-членки да използват методи, посочени в национални стандарти или методи, посочени в международни (ISO) стандарти.

Дадена държава-членка може също да използва други методи, като по отношение на тях трябва да докаже, че те дават идентични резултати на посочения по-горе метод.

II. Референтен метод за вземане на проби и за анализ на полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух

Референтният метод за измерване на концентрациите на бензо(а)пирен в атмосферния въздух понастоящем се стандартизира от CEN, като този метод трябва да се основава на ръчно вземане на проби от фракцията PM₁₀, което е еквивалентно на стандарта EN 12341. При липса на стандартизиран метод на CEN, за бензо(а)пирен или останалите полициклични ароматни въглеводороди, упоменати в член 4, параграф 8, се допуска държавите-членки да използват методи, посочени в национални стандарти или методи, посочени в международни (ISO) стандарти, например стандарта ISO 12884.

Дадена държава-членка може също да използва други методи, като по отношение на тях трябва да докаже, че те дават идентични резултати на посочения по-горе метод.

III. Референтен метод за вземане на проби и за анализ на живак в атмосферния въздух

Референтният метод за измерване на общото съдържание на концентрациите на живак в газообразно състояние в атмосферния въздух е автоматичен метод, който се основава на атомно-абсорбционна спектрометрия или атомно-флуорисцентна спектрометрия. При липса на стандартизиран метод на CEN, се допуска държавите-членки да използват методи, посочени в национални стандарти или методи, посочени в международни (ISO) стандарти.

Дадена държава-членка може също да използва други методи, като по отношение на тях трябва да докаже, че те дават идентични резултати на посочения по-горе метод.

IV. Референтен метод за вземане на проби и за анализ на отлагания на арсен, кадмий, живак никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух

Референтният метод за вземане на проби от отлаганията на арсен, кадмий, живак никел и полициклични ароматни въглеводороди се основава на експозицията на цилиндрични уреди за измерване на отлаганията със стандартизирани размери. При липса на стандартизиран метод на CEN, се допуска държавите-членки да използват методи, посочени в национални стандарти.

V. Референтни методи за моделиране на качеството на атмосферния въздух

Понастоящем не могат да бъдат определени референтни методи за моделиране на качеството на атмосферния въздух. За преработването на тази точка с оглед на научно-техническия прогрес трябва да се приемат необходимите изменения и допълнения съгласно процедурата, определена в член 6.